

Caesar, De bello Gallico, I, 1.

Gallia est omnis divisa in partes tres, quarum unam incolunt Belgae, aliam Aquitani, tertiam, qui ipsorum lingua Celtae, nostra Galli appellantur. Hi omnes lingua, institutis, legibus inter se differunt. Gallos ab Aquitanos Garumna flumen, a Belgis Matrona et Sequana dividit. Horum omnium fortissimi sunt Belgae, propterea quod a cultu atque humanitate provinciae longissime absunt, minimeque ad eos mercatores comitant atque ea, quae ad effeminandos animos pertinent, important, proximique sunt Germanis, qui trans Rhenum incolunt, quibuscum continenter bellum gerunt.

Galia cała jest podzielona na trzy części, z których jedną zamieszkują Belgowie, drugą Akwitanowie, trzecią, którą w ich języku Celtami, w naszym Galami jest nazywana. Ci wszyscy językiem, zwyczajami, prawami pomiędzy sobą różnią się. Galów od Akwitanów Garumna rzeka, od Belgów Matrona i Sekwana dzieli. Z tych wszystkich najdzielniejsi są Belgowie, dlatego ponieważ od kultury i cywilizacji prowincji najdalej są oddaleni, i najmniej do nich kupcy przybywają i to, co do zniewieścienia umysłów odnosi się, przywożą, najbliżsi są Germanom, którzy za Renem mieszkają, z którymi ustawicznie wojnę toczą.

Galia

Omnis e – cały, wszystek

Est divisa – ind perfecti passivi III sing - od divido ere divisi divisum 3 - dzielić rozdzielać

In – na (z acc.)

Partes – pars partis III f - część

Tres tria trzy

partes tres – acc pluralis

Quarum gen pluralis – qui quae quod który

Unam acc singularis – unus a um jeden

Incolunt – indicativus praesentis activi III pluralis – incolo ere colui cultum 3 –

mieszkać zamieszkiwać

Aliam acc singularis alius a ud – inny, drugi

Tertiam – acc sing – tertius a um trzeci

Ipsorum gen pluralis – ipse ipsa ipsum – sam; on sam

Linga abl sing – lingua ae I f - język

Nostra abl sing – noster nostra nostrum nasz

Appellantur – indicativus praesentis passivi III pluralis – appello are avi atum 1 – nazywać wezwać

Hi nom pluralis hic haec hoc ten ta to

Omnes nom pluralis patrz omnis e

Institutis – abl pluralis – institutum i II n – obyczaj

Legibus abl pluralis – lex legis III f - prawo

Inter między pomiędzy (z acc), se – acc

Differunt – ind praes activi III pluralis – differo ferre distuli dilatum 3 – różnić się

Flumen fluminis III n - rzeka

Dividit – ind praes act III sing - patrz divido

Horum gen pluralis - hic haec hoc – ten, ta, to.

Omnium gen pluralis - omnis, e każdy wszystek,

Fortissimi – nom pluralis stopień najwyższy (gradus superlativus) od fortis e – dzielny męźny, fortissimus, a, um

Sunt – ind praes III pluralis, sum esse fui być

Propterea dlatego

Quod ponieważ

Cultu – abl sing cultus us IV m – kultura sposób życia ogłada

Humanitate – abl sing – humanitas atis III f – człowieczeństwo kultura ogłada

Longissime – stopień najwyższy longe – długo

Absunt – ind praesentis III plur - absum abesse afui – być nieobecny być daleko

Minime – najmniej, parum – minus – minime (gradus superlativus).

Ad do ku (z acc.)

Eos acc pluralis - is ea id – ten, ten właśnie

Mercatores nom pluralis – mercator oris III m - kupiec

Commeant – ind praes III pluralis – commeo are 1 – schodzić się, przybywać,

Ea acc plur is ea id - ten, ta, to

quae – acc pluralis – qui, quae, quod, - który

ad – do, z (z acc)

Effeminandos participium futuri passivi (gerundivum) – effemino are avi atum 1 -
czynić zniewieściałym

Animos acc plur animus i II m duch umysł

Pertinent – ind praes act III plur – pertineo ere tinui tentum 2 – dotyczyć odnosić się

Important ind praes activi III pluralis – importo are avi atum 1 – przywozić

Proximus a um najbliższy – proximi – nominativus pluralis

Germanis – dativus pluralis – Germanus i

Trans (z acc) – przez, za, z tamtej strony

Quibuscum = cum quibus – abl plur - cum (z abl) – qui, quae, quod który

Continenter – ustawicznie ciągle

Bellum gerere – prowadzić wojnę

gerunt – ind praes activi III pluralis – gero, ere, gessi, gestum 3 – nieść nosić

bellum i II n wojna tu: acc singularis